

EPDK lisanslarından sonra DSİ'nin kaynak kullanım katkı payı ihaleleri de yargıya taşındı...

EMO'DAN DSİ'YE DAVA

Elektrik Mühendisleri Odası, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) lisans ihalelerine yönelik yönetmelik hükmü ve tebliğinin yürütmesinin durdurulmasının ardından yasa değişikliğiyle Devlet Su İşleri (DSİ) üzerinden yapılmaya başlanan uygulamayı da yargıya taşıdı.

EMO tarafından 26 Ocak 2007 tarihinde Enerji Bakanlığı ile DSİ'ye karşı açılan davada, "DSİ'nin 29 Aralık 2006 tarihli teklif verme toplantısı ve Pak Enerji Üretimi şirketinin teklifinin kabulü, bu işlemin dayanağı

olan 'Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik' hükümlerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması" istendi.

Dilekçede, kurulu gücü 8.9 megavat, üretilen enerji miktarı da 39 milyon 210 bin kilovatsaat olarak öngörülen Muğla'da Kavakçalı Hidroelektrik Santrali için iki farklı şirketin başvuru yaptığı, 0.05 Ykr ile en yüksek kaynak kullanma katkı payı teklifini veren Pak

Enerji'ye DSİ tarafından hak sahipliği tanındığı kaydedildi.

EPDK'nın çıkarttığı "Elektrik Enerjisi Üretmek Amacıyla Aynı Bölge ve Aynı Kaynak İçin Yapılmış Birden Fazla Lisans Başvurusu Olması Halinde Seçim Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" in Danıştay 13. Dairesi tarafından yürütmesinin durdurulmuş olduğu anımsatıldı. Bu nedenle 18 Temmuz 2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5539 sayılı Yasa ile düzenleme yapıldığı belirtildi. Yalnızca aynı kaynak için çoklu başvurulara yönelik olan bu düzenleme ile kimin hak sahibi olacağı konusunda DSİ'ye 7 yıllık yetki verildiği ve birim elektrik başına en yüksek hidroelektrik kaynak katkı payı vermeyi teklif edenin seçilmesinin öngörüldüğü anlatıldı. Bu düzenleme, üretim lisansı verilmesi sürecini kapsayıcı bir içerikte olmaması nedeniyle dilekçede şöyle eleştirildi:

"EPDK'nın yetkisi dışında çıkartmış olduğu bir tebliğ kapsamında ihale yapmasının hukuka uygun bulunmamış olması sonucunda, yalnızca bu tebliğ kapsamında yer alan ve 'çoklu başvuru' olarak adlandırılan isteklerin çözüme kavuşturulması yoluna gidilmiş, üretim lisansı verilmesi sürecine yönelik kapsayıcı bir düzenleme yapılmamıştır. Bu durum, ülkenin elektrik ihtiyacının karşılanması gibi temel bir gereksinime yönelik hizmetin sağlanması açısından

yaratılan sorunlu yapıyı daha da içinden çıkılmaz bir hale getirmektedir.”

Yapılan yeni düzenlemeyle aynı kaynak için tek istekli olması halinde kaynak katkı payı alınmayacağına dikkat çekilerek, bu duruma yönelik hukuka aykırılık gerekçeleri dilekçede şöyle sıralandı:

“Elektrik üretim alanında faaliyet gösteren şirketlerin kimisinden kaynak kullanım katkı payı alınması, diğerlerinden ise internette yer alan bilgilere göre başkaca başvuranın olmaması nedeniyle alınmaması, Anayasa’nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık taşımaktadır. Aynı şekilde, katkı payı ödemeyenler için, bir kamu gelirinden mahrum kalınması söz konusudur.”

Anayasa’nın 168. maddesinde, “doğal servet ve kaynakların özel kişilerce işletilmesinin ancak yasanın vermiş olduğu açık izinle olabileceği kuralının getirilmiş olduğu, bu izin çerçevesinde gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken şartlar ve devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyidelerin yasada gösterilmesi gerektiğinin” belirtildiği anımsatılarak, Anayasa’ya aykırılık iddiasında bulunuldu. Enerji Bakanlığı ve DSİ’nin kuruluş yasalarında su kaynaklarının kullanım hakkı ve yetkisinin kamuya bırakıldığı, ancak yeni yapılan yasal düzenlemede çoklu ve tekli başvuru ayrımı getirilerek, tekli başvurulara yönelik düzenleme yapılmaksızın çoklu başvurular için de idarenin takdirine bırakma yöntemi izlendiği anlatıldı. Dilekçede, “DSİ ile su kullanım hakkı anlaşması yapılmasına ilişkin olarak geliştirilen kurallar, büyük ölçüde bir idari tasarruf niteliğinde olup, gerek düzenleniş şekli, gerekse yarattığı sonuçlar itibarıyla keyfi ve hukuka aykırıdır. Ülkenin doğal su kaynakları, özel kişilerin taleplerine bağlı olarak, elektrik enerjisi üretim amaçlı tahsis edilmektedir” denildi.

“Enerji kaynaklarının optimum kullanımını, elektrik enerjisinin yeterli ve

sürekli sunulması görevinin” devlete ait olduğu, bu alandaki yatırımların devlet ya da özel kişiler eliyle yürütülmesinin bu temel gerçeği değiştirmedeği vurgulanan dilekçede, elektrik enerjisi alanında kamu ya da özel ayrımı olmaksızın planlama ve ülke kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması gerektiğine dikkat çekildi. Dilekçede, elektrik üretimi alanında mevcut dağınık yapı şöyle ortaya konuldu:

“Hidrolik santrallerle ilgili DSİ, kömürlü çalışan termik santraller için TKİ ihaleler yapmakta, EPDK, şirketlerin yeterliliğine bakarak üretim lisansları vermektedir. Doğalgaz santralleri için yalnızca EPDK’ya başvuru yeterli olmaktadır. Birincil enerji kaynaklarını kullanma hakkını elinde bulunduran çeşitli kamu kurumları, aralarında herhangi bir bağ bulunmaksızın bu kaynakları özel şirketlere tahsis etmektedirler. Ülke kaynakları özel şirketlere tahsis edilirken, bu kaynakların en verimli şekilde kullanılmasına yönelik de hiçbir çalışma yapılmamaktadır. Dava

konusu işlem de, herhangi bir planın parçası olmaktan uzak, tamamen özel girişimcinin tercih ve istencine öncelik tanıyan içeriktedir. Nitekim bugün için DSİ’nin verdiği su kullanım anlaşmaları ve EPDK tarafından verilen üretim lisanslarıyla yeterli yatırımlar yapılmamakta, yatırımların gerçekleşmesi denetlenememekte ve özel sektör kutsaması şeklinde kaotik bir ortam yaratılmaktadır. Mevcut veriler, önümüzdeki süreçte, elektrik arz açığı olması ihtimalinin güçlü olduğunu göstermektedir.”

Üretim bir akarsu kaynağında ve özel kişiler eliyle yapılacaksa, ancak özelleştirme işleminden sonra, elektrik üretimi imtiyazına sahip tüzel kişilikle DSİ’nin bir su kullanma anlaşması imzalaması gerektiği savunulan dilekçede, sürecin tam tersi işletilmesi “kamu yararına ve hukuka aykırı” olarak nitelendirildi. Bu durumun, 4628 sayılı Yasa’nın amaçlarına da uygun olmadığı, bu nedenle de hukuka aykırılık bulunduğu belirtildi. ■

